

Ur SVENSKT ÖVERSÄTTARLEXIKON:

Lars Bjurman, 1932–2008

Född den 3 augusti 1932 i Kristianstad och uppväxt där som son till en tjänsteman kom Lars Bjurman tidigt ut i yrkeslivet som litterär frilans i pressen. Han avbröt sina gymnasiestudier för att efter journaliststudier i Stockholm bli litteraturkritiker i Arbetet 1954–1958 och i Sydsvenska Dagbladet 1958–1963. Han publicerade också dikter, noveller och skönlitterära översättningar i dessa tidningar och i Svenska Dagbladet. Hans första större översättningar gjordes från franskan, till exempel Stendhals Italienska berättelser (1962) och antologin Fantastika (1964). År 1963 började han som andre redaktör på Ord och Bild och blev från slutet av decenniet till 1972 huvudansvarig för tidskriftens utveckling i en partilös marxistisk riktning. Åren 1981–1990 arbetade han som dramaturg på Stockholms stadsteater och därefter åter som fri författare och översättare. Han var 1990–2008 medlem av redaktionen för Res Publica, som utgavs av Brutus Östlings Symposion, ett förlag där många av hans översättningar utkom.

Lars Bjurman drevs i all sin verksamhet av personliga och existentiella krav och ett engagemang i ”de stora frågorna”. Det ger en särskild lödighet åt hans översättningar, där författare och texter genomgående är valda av honom själv, med stor kräsenhet. Hans spännvidd var stor; genom omfattande läsning och vistelser i bland annat Köpenhamn, London och Paris skaffade han sig från unga år och utan akademiska stöttor en gedigen språklig och litterär bildning. De moderna valfrändskaperna i hans repertoar är bland andra Karl Kraus, Lorca, Brecht, Heiner Müller och Cortázar; äldre klassiker han tog sig an var Goethe, Büchner och Stendhal.

Bjurmans starka filosofiska intresse manifesterade sig i rikt kommenterade översättningar av Nietzsche och av Frankfurtfilosoferna Walter Benjamin och Theodor Adorno. Och han filosoferade gärna själv kring översättandets teori och praktik. ”Meningen med översättning”, skriver Benjamin i en språkfilosofisk essä som Bjurman översatte, ”är på det hela taget: att representera det främmande språket i sitt eget”. Bjurman delade säkert den uppfattningen, det visar sig inte minst i hans respekt för det idiomatiskt gångbara i det egna språket: saknas den blir det snarare en främmande invasion än en representation. Det betyder inte att han lade till rätta eller slätade ut det egenartade eller kryptiska som kunde finnas i den främmande texten. Nog lockades han av de tekniska svårigheterna när han med stor virtuositet översatte Goethes Romerska elegier, men viktigast var ändå sympatin, valfrändskapen på två seklers avstånd. Och här som överallt i Lars Bjurmans språkkonst imponerar hans mästertliga bruk av svenskans formresurser, det lätta handlaget som låter språket andas och växa.

Lars Bjurman erhöll 1996 Stiftelsen Natur och Kulturs översättarpris, som utdelas av Svenska Akademien. Han avled i Grötlingbo på Gotland den 17 maj 2008.

/Carl-Henning Wijkmark

Tilldelade översättarpriser

1996 Stiftelsen Natur och Kulturs översättarpris

- Om Lars Bjurman
 - Lars Bjurman / Lindholm, Karl-Axel
 - Lars Bjurman vidgade vår horisont / Adolfsson, Eva & Forser, Tomas
 - Lars Bjurman / Wijkmark, Carl-Henning & Ambjörnsson, Ronny
 - Författaren Lars Bjurman / Wijkmark, Carl-Henning
- Skrifter av Lars Bjurman
 - Herkules och klasskampen / Bjurman, Lars & Adolfsson, Eva
 - Kraus och demonerna
 - Res publica : Lars Bjurman introduktör
 - Ny kritik av Ivan Malinowski (1926–1989) / Bjurman, Lars
 - Idealisk dosering av uttrycksbehovet / Bjurman, Lars
- Översättningar i bokform
 - Fiende till Rom / Cottrell, Leonard
 - Italienska berättelser / Stendhal
 - En ny pojke i dödens skola / White, T. H.
 - Bartolomeinatten / Mérimée, Prosper
 - Det gäller realismen / Lukács, György & Brecht, Bertolt
 - Dikter utan fosterland / Fried, Erich
 - Upplysningens dialektik / Horkheimer, Max & Adorno, Theodor W.
 - Seminarium med Peter Stein i Stockholm (Dramaten, Lilla scenen) den 27 mars 1982 under Schaubühnes gästspel med Franz Xaver Kroetz' "Varken fågel eller fisk" / Stein, Peter
 - Tre systrar / Čechov, Anton Pavlovič
 - Minima moralia / Adorno, Theodor W.
 - Hamletmaskinen och andra texter / Müller, Heiner
 - Jaq är en neger / Müller, Heiner
 - Lenz / Büchner, Georg
 - Teater [1] / García Lorca, Federico
 - Teater [2] / García Lorca, Federico
 - Cement / Müller, Heiner
 - Utom skymningen / Cortázar, Julio
 - Den ensamma fågelns dygder / Goytisolo, Juan
 - Det svarta fåret och andra fabler / Monterroso, Augusto
 - Samlade misstag / Müller, Heiner
 - I denna stora tid / Kraus, Karl
 - Samlade verk och andra historier / Monterroso, Augusto
 - Egentlighetsjargongen / Adorno, Theodor W.
 - Mänskligt, alltförmänskligt / Nietzsche, Friedrich
 - Romerska elegier / Goethe, Johann Wolfgang von
 - Farväl till Berlin / Müller, Heiner
 - Germania 3 / Müller, Heiner
 - Ur känslornas historia / Kluge, Alexander
 - Nollpunkt / Valente, José Ángel
 - Språkfilosofiska texter / Benjamin, Walter
 - Dramatik och prosatexter / Büchner, Georg

Bidrag

- Romanläsarinnan / Mencken, Henry Louis
- Också en historia / Thomas, Dylan

- **Filosofen och döden** / Bierce, Ambrose
- **Macsen Wlediqs dröm**
- **Månfåret** / Born, Georg
- **Varför har jag förvandlat mig till en näktergal** / Hildesheimer, Wolfgang
- **Den upproriska gatan** / Chesterton, G. K.
- **Ur Gnidarnas bok** / Jāhiz
- **Stormnatten** / Heinesen, William
- **Devadattas prövning** / Somadeva Bhaṭṭa
- **Mannen som gifte sig med en argbigga** / Manuel, Don Juan
- **Hus till salu** / Daudet, Alphonse
- **Repet** / Baudelaire, Charles
- **Vänlig hågkomst** / Sansom, William
- **Sokrates verkliga försvarstal** / Varnalis, Kostas
- **En gossekungs minnen** / Böll, Heinrich
- **Det hemliga undret** / Borges, Jorge Luis
- **Det gröna monstret** / Nerval, Gérard de
- **Strutsauktionen** / Wells, H. G.
- **Mannen som gjorde Strindberg galen** / Sitwell, Osbert
- **En hjältes död** / Baudelaire, Charles
- **Det igenmurade rummet** / Ingemann, Bernhard Severin
- **En prosadikt ; Sommarskiss** / Seferis, Giorgos
- **Sagan om fen Amoureuse** / Zola, Émile
- **När vildgässen drar förbi** / Pontoppidan, Henrik
- **Den sista boken** / Daudet, Alphonse
- **Diamantmakaren** / Wells, H. G.
- **Historien om Yung Chang berättad av Kai Lung på den öppna platsen invid de himmelska principernas tehus i Wu-Whei** / Bramah, Ernest
- **Ord** / Éluard, Paul
- **Prästen i Thorning** / Blicher, Steen Steensen
- **Te** / Saki (H.H. Munro)
- **Ateljéfesten** / Hildesheimer, Wolfgang
- **Heptastikon** / Elytis, Odysseas
- **Den förste gendarmen** / Pontoppidan, Henrik
- **Den mörklagda kusten** / Conrad, Joseph
- **Sommargäster** / Aichinger, Ilse
- **Utmaningen** / O'Flaherty, Liam
- **Livets vatten** / McLaverty, Michael
- **Trädgårdsmästaren i Vangen** / Jahnn, Hans Henny
- **Itaka ; Termopyle** / Kavafis, Konstantinos
- **Solnedgången** / Vrettakos, Nikeforos
- **ur "Vardagsbarbari"** / Pappas, Nikos
- **Försoningen** / Saki (H.H. Munro)
- **Hoppets tortyr** / Villiers de l'Isle-Adam, Auguste de
- **Den snåle Muhammed Ibn Abi l'Mu'ammal** / Jāhiz
- **Invokation till sömnen** / Fletcher, John
- **Kyra Kyralina** / Rezzori, Gregor von
- **Dr Heideggers experiment** / Hawthorne, Nathaniel
- **Törnrosas verkliga svar** / Mendès, Catulle

- **Henrik och Rosalia** / Goldschmidt, Meir Aron
- **Läxan** / France, Anatole
- **Huvudet** / Bergengruen, Werner
- **Leendet** / Sansom, William
- **Det svenska lejonets list** / Defoe, Daniel
- **Värmebölja** / Harvey, William Fryer
- **Livselexiret** / Garnett, Richard
- **Hollandsresan** / Schäfer, Wilhelm
- **Vem är man?** / Kusenberg, Kurt
- **Gravöl för lanto** / Davies, Rhys
- **Kung Gambrinus** / Bauditz, Sophus
- **Mannen som avskydde aspidistror** / Harvey, William Fryer
- **Den filosofiske Memnon** / Voltaire
- **Historien om Wong Pao och gatusångaren** / Bramah, Ernest
- **Sir Louis** / Durrell, Lawrence
- **Tilldragelse på bron vid Owl Creek** / Bierce, Ambrose
- **På post** / Waugh, Evelyn
- **Den sista resan** / Schäfer, Wilhelm
- **Ostsoppan** / Daudet, Alphonse
- **Det äkta Tschin-Fung-vattnet** / Bauditz, Sophus
- **Tennessees kompanjon** / Harte, Bret
- **I rujukernas land** / Böll, Heinrich
- **En befodringsfråga** / Newby, P. H.
- **Stan där ingen steg av tåget** / Bradbury, Ray
- **Sann berättelse** / Defoe, Daniel
- **Liten porslinstragedi** / Andres, Stefan
- **Min första kärlek** / Nabokov, Vladimir Vladimirovič
- **Kalifen som blev en stork** / Hauff, Wilhelm
- **Tre småstycken: Huset ; Myrorna ; Katedralen** / Maurois, André
- **Enlevering** / Krolow, Karl
- **Breven** / Ernst, Paul
- **En poldevisk legend** / Aymé, Marcel
- **Lejonjakten** / Philippe, Charles-Louis
- **Den gamla damen på bryggan** / Hartung, Hugo
- **Gud ser sanningen men väntar** / Tolstoj, Lev Nikolaevič
- **Rum för resande** / Dahl, Roald
- **Tragisk historia** / Bandello, Matteo
- **Agnar för vinden** / Bates, H. E.
- **Högvatten** / Britting, Georg
- **Diamantspännet** / Ernst, Paul
- **Kamrat Linzeny och kärleken** / Vajda, István
- **Iliaden i Sandy Bar** / Harte, Bret
- **Bikten ; Snuvan ; Snöbarnet ; Olyckan**
- **Sparvhöken ; Munkarna i grytan**
- **Tienne** / Philippe, Charles-Louis
- **Negern och den vita koltrasten** / Gaiser, Gerd
- **En mycket baltisk historia** / Becker, Ulrich
- **När Timofej ville bli herreman** / Lipinsky-Gottersdorf, Hans
- **Den gamla tavlan** / Ernst, Paul
- **Ovälkomna gäster** / Kusenberg, Kurt

- **Soptunnan** / Sansom, William
- **Meddelande till sjöfarande** / Conrad, Joseph
- **Värdshus** / Dickens, Charles
- **Intermezzo** / Kästner, Erich
- **Canto XLIX** / Pound, Ezra
- **Medaljen** / Oyono, Ferdinand
- **Hypokondri** / Boswell, James
- **La Paloma eller kärlekens näring** / Bender, Hans
- **Som i sämre romaner** / Böll, Heinrich
- **Oförtjänta pengar** / Priestley, John Boynton
- **Den ovärldiga prinsessan** / Weidman, Jerome
- **Murens mytologier** / Krolow, Karl
- **Sammanfattning** / Pater, Walter
- **Hemma till tolv** / Weidman, Jerome
- **Vad är sanning** / Wieland, Christoph Martin
- **Sömn ; Efterarbetet ; Klockan ett på dagen** / Krolow, Karl
- **Om självmord** / Mencken, Henry Louis
- **Nini** / Sadji, Abdoulaye
- **Kärlek** / Shelley, Percy Bysshe
- **Matrosen från Amsterdam** / Apollinaire, Guillaume
- **Det evigt kvinnliga** / Heine, Heinrich
- **Meditation i Westminster Abbey** / Joseph, Addison
- **Pipans gud** / Branner, H. C.
- **En fars brev till sin son** / Montherlant, Henry de
- **Frestelsen** / De Vries, Peter
- **Ett brev** / Hofmannsthal, Hugo von
- **Levana och bedrövelsens gudmodrar** / De Quincey, Thomas
- **Aptit** / Philippe, Charles-Louis
- **Lillefar** / Diop, Birago
- **Förrädaren** / Perlès, Alfred
- **Lundquist och Elvira** / Ewald, Jesper
- **Religion** / Wilson, Edmund
- **Fru de Gironde** / Tallemant Des Réaux
- **Vittnet** / Lessing, Doris
- **Resan till Nöjenas ö** / Fénelon, François de Salignac de la Mothe
- **Fotgängaren** / Bradbury, Ray
- **Trög i roten** / Weidman, Jerome
- **Kärlekens öknar** / Rimbaud, Arthur
- **Varnar för den napoleonska kraftkulten** / Lamartine, Alphonse de
- **Lotteriet** / Woollcott, Alexander
- **Snabbköp** / Updike, John
- **Under kärlekens tak** / Lenz, Siegfried
- **På utropens tid** / Hildesheimer, Wolfgang
- **Brev till Paul Demeny** / Rimbaud, Arthur
- **Familjen Wryson** / Cheever, John
- **Gällandes kvinnor** / Tallemant Des Réaux
- **Grevinnan de Tende** / Lafayette, Marie-Madeleine de
- **Ser en ny och ädlare patriotism på väg** / Lloyd George, David
- **Ugglornas undergång ; Jag, presidenten och bävrarna** / Enzensberger, Hans Magnus

- Tillfälligheter / Petersen, Nis
- Kan ni inte se er för / Clark, Walter van Tilburg
- På håret / Giraudoux, Jean
- Skägget / Purdy, James
- Edmond Abouts sista dröm / Giraudoux, Jean
- Livets öken / Steinbeck, John
- Fred och vetenskaplig forskning kommer att segra över krig och okunnighet / Pasteur, Louis
- Vattumannen / Ørum, Poul
- Roms fall / Auden, W. H. (Wystan Hugh)
- Vargarna kommer tillbaka / Bender, Hans
- Gymnastiklektionen / Rilke, Rainer Maria
- Porslinsdockan / Doderer, Heimito von
- Mademoiselle Claude / Miller, Henry
- Små korn av sanning / Stendhal
- Fru Fredag / Lemaître, Jules
- En husar till sjöss / Allais, Alphonse
- Historien om Isidor / Frisch, Max
- Clay / White, Patrick
- Den åldrade Helena / Lemaître, Jules
- Änkan med de tre fåren / Supervielle, Jules
- Det perfekta självmordet / Prévost, Marcel
- Den vackra vilsegångna / Nodier, Charles
- Ett original / Richepin, Jean
- Tiggerskan von Locarno / Kleist, Heinrich von
- De tre varningarna / Philippe Pot
- Kvällning / Purdy, James
- Brevställe / Eich, Günter
- Jättinnan / Supervielle, Jules
- Hjälpamhet / Schwab, Marcel
- Den gröna flickan / Schwob, Marcel
- 112-årsminnet av Pilz / Hildesheimer, Wolfgang
- Det förväntansfulla livet / Hackman, Herbert
- Finn MacCool / Behan, Brendan
- Den ovärdiga prinsessan / Stephens, James
- En historia / Kreuder, Ernst
- Historien om en dygdig familj, en korg och en sten / Apollinaire, Guillaume
- En oförklarlig händelse / Sade, Donatien Alphonse François de
- De älskande i Toledo / Villiers de l'Isle-Adam, Auguste de
- Grannen / Kafka, Franz
- Hyggliga människor hittar man sällan / O'Connor, Flannery
- O'Connors hustru / Synge, John Millington
- Mordet på smörblomman / Döblin, Alfred
- Människan och myran / Nodier, Charles
- Dialog i Dublin / O'Brien, Flann
- Skönhet / Greene, Graham
- Läxan ; Pysslingen ; Nådastöten ; Jätten / Doderer, Heimito von
- Två nätter i Paris / Restif de la Bretonne, Nicolas Edmé
- Hur sveket kom till Ryssland / Rilke, Rainer Maria

- **Ett fall av kärlek i marginalen till Cervantes** / Lemaître, Jules
- **Jättarnas kamp** / White, T. H.
- **Damen från Murcia** / Devaulx, Noël
- **Resa till månen (utdrag)** / Bergerac, Cyrano de
- **Döden genom vatten** / Monsigneur de la Roche
- **Mannen i Parc Monceau** / Pieyre de Mandiargues, André
- **Herostratos ; En ond flicka** / Schwob, Marcel
- **En eftermiddag i Malakoff** / Weiss, Peter
- **Den blindes ljus ..** / Restif de la Bretonne, Nicolas Edmé
- **Puckeln** / Mansour, Joyce
- **Den återfunna åsnan** / Messire Michault de Chancy
- **Ordet** / Blanchot, Maurice
- **Visshet ; Maharadjan som hade tråkigt ; Lite realism till omväxling** / Allais, Alphonse
- **Matkultur** / Brecht, Bertolt
- **Privilegierna av den 10 april 1840** / Stendhal
- **Hönsguden** / Evtušenko, Evgenij Aleksandrovič
- **Tigerkavaljeren** / Ferry, Jean
- **En oförklarlig händelse ; Brev till Mme De Sade** / Sade, Donatien Alphonse François de
- **ur Pariser Journal** / Weiss, Peter
- **Affär är affär** / Monsigneur de Fiennes
- **Tyska tågscener** / Walser, Martin
- **Historier om herr Keuner** / Brecht, Bertolt
- **Paniska stycken** / Arabal, Fernando
- **Det gröna monstret ; Pandora** / Nerval, Gérard de
- **Änkan med de tre fåren ; Jättinnan** / Supervielle, Jules
- **Gällandes kvinnor ; Dueller och försoningar ; Dulot** / Tallemant Des Réaux
- **Parisiska stycken** / Arrabal, Fernando
- **Det oförutsedda** / Richepin, Jean
- **Den vackra vilsegångra ; Människan och myran** / Nodier, Charles
- **Ingenting och båten** / Aichinger, Ilse
- **Les Eparges** / Jünger, Ernst
- **Det absoluta** / Aragon, Louis
- **En ghasel** / Hafez
- **Grangegorman För Rosenkransen** / Behan , Brendan
- **Helgonet** / Pritchett, V. S.
- **ur Livets hantverk** / Pavese, Cesare
- **Tåga** / Amis, Kingsley
- **Mr Lovedays lilla utflykt** / Waugh, Evelyn
- **På bommen i London** / Orwell, George
- **Bröllopsnatten** / O'Connor, Frank
- **Oxtiern** / Sade, Donatien Alphonse François de
- **Skådespelerskan** / Goncalves, Joe
- **Ur Kritik av tavsgheden** / Malinovski, Ivan
- **Tuiernas författning** / Brecht, Bertolt
- **Dikter** / Fried, Erich
- **Utsikt från Azurbergen** / Depestre, René
- **Realismens seger** / Lukács, György

- **Buster Keatons utflykt ; Flickan, sjömannen och studenten** / García Lorca, Federico
- **Autopsi ; Herakles II eller Hydran** / Müller, Heiner
- **Det lilla neutrala landet frånvarande i Europa** / Bichsel, Peter
- **Petra von Kants bittra tårar** / Fassbinder, Rainer Werner
- **Television** / Müller, Heiner
- **Poem och prosem** / Cortázar, Julio
- **Har du utnyttjat natten?** / Liebman, Irina
- **Television** / Müller, Heiner
- **Oket** / Carré, Claude
- **Background** / Cortázar, Julio
- **Tre texter** / Vallejo, César
- **Exodus** / Brunkhorst, Hauke
- **I bomullsfältens ensamhet** / Koltès, Bernard-Marie
- **Pascal på besök hos herr Descartes** / Brisville, Jean-Claude
- **Karl Kraus** / Benjamin, Walter
- **Mommsens förhinder** / Müller, Heiner
- **Heine och följderna** / Kraus, Karl
- **Aforismer** / Kraus, Karl
- **Igelkotten** / Atxaga, Bernardo
- **Musikaliska varuanalyser ...** / Adorno, Theodor W.
- **Litet testamente** / Valente, José Angel
- **Om de olika metoderna att översätta** / Schleiermacher, Friedrich
- **Frågor** / Uriz, Francisco J.
- **Beständighetens poetik** / Szondi, Peter
- **Dikter 1917-1956** / Brecht, Bertolt
- **Översättarens uppgift** / Benjamin, Walter
- **Översättningar** / Goethe, Johann Wolfgang von
- **Pedro Henríques Ureñas dröm** / Borges, Jorge Luis
- **Sex romerska elegier** / Goethe, Johann Wolfgang von
- **Emma Zunz** / Borges, Jorge Luis
- **Tre Poussin-dikter** / Clark, Timothy
- **Rekviem till en väninna** / Rilke, Rainer Maria
- **Nattsvärmeri** / Lenz, Jakob Michael Reinhold
- **Två försök till bön** / Graham, Jorie
- **Pavane pour Helen Twelvetrees** / Ashbery, John
- **Akt ; Panik i matsalen ; Citronlund** / García Lorca, Federico
- **Dam i krinolin ; Sann kärlek ; Flintskalle utan peruk** / Quevedo, Francisco de
- **Höstdag** / Rilke, Rainer Maria
- **ur Estetisk teori ; Paralipomena ; Konst och kulturindustri** / Adorno, Theodor W.
- **Ur konsten att göra distinktioner** / Kluge, Alexander
- **Dikter** / Goethe, Johann Wolfgang von
- **Brecht mot "svartrockarna"** / Brecht, Bertolt
- **Samtal med Horatius** / Müller, Heiner
- **Höstdag** / Rilke, Rainer Maria
- **Berömda yttranden** / Monterroso, Augusto

Opublicerade pjäsmanus

- **Agnes Bernauer** / Kroetz, Franz Xaver
- **Yerma** / García Lorca, Federico
- **Min sång är fri** / Diaz, Jorge
- **Fröken Rosita** / García Lorca, Federico
- **Spindelkvinnans kyss** / Puig, Manuel
- **Bernarda Albas hus** / García Lorca, Federico
- **Sanering** / Havel, Václav
- **Rosmersholm eller de vita hästarna** / Ibsen, Henrik
- / Schnitzler, Arthur
- **Landet utan gräns** / Schnitzler, Arthur
- **Ropet från livet** / Schnitzler, Arthur
- **Mor Kurage och hennes barn** / Brecht, Bertolt
- **Städernas djungel** / Brecht, Bertolt
- **Publiken** / García Lorca, Federico
- **Kvartett (efter Laclos)** / Müller, Heiner

Övrigt

- **S-banan i Berlin** / Johnson, Uwe